

AMICS DE L'ART ROMÀNIC

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

DELEGACIÓ DE SABADELL

8 de juny de 1996

VALLÈS V5

SANT PAU DE RIU-SEC

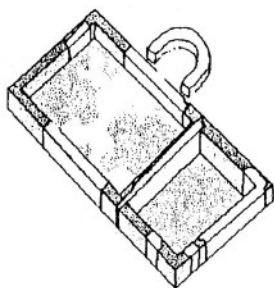
La història de Sant Pau de Riu-Sec no és solament la d'un edifici romànic, és la d'un conjunt territorial definit almenys des del segle XI, que no s'incorporà al de Sabadell fins el 1471. Dins d'aquest territori s'alça l'església de Sant Pau sobre les restes de construccions anteriors com a darrer testimoni de la història del lloc.

El territori de Sant Pau de Riu-Sec, en contacte amb el riu que li dona nom, és situat a l'extrem sud del terme actual de Sabadell i és delimitat pels de Sant Quirze del Vallès, Cerdanyola del Vallès i Badia.

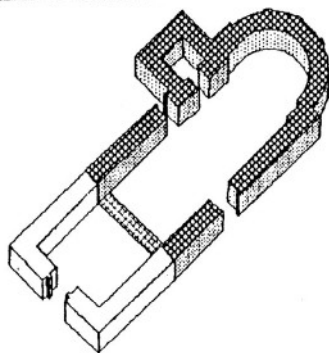
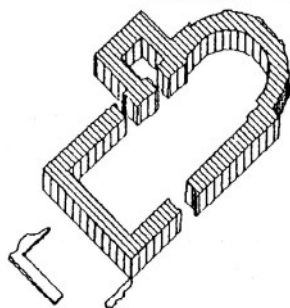
Des de l'estiu de 1970. Sant Pau ha estat objecte de treballs més o menys intensos d'excavació i de recuperació, engegats primerament per Mn. Entic Dies. El Departament de Prehistòria i Arqueologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Barcelona i el Museu d'Història de Sabadell hi van realitzar excavacions arqueològiques entre 1979 i 1985.

Durant els darrers anys l'Ajuntament de Sabadell ha desenvolupat un projecte de restauració i recuperació del monument que no solament ha prestat atenció als aspectes arquitectònics. sinó que també ha comportat una revisió de l'estudi arquitectònic i documental, de forma que avui podem contemplar amb tota la seva complexitat el procés d'ocupació d'aquest lloc des del segle I aC.

La dificultat per apropar-se a Sant Pau no ha de fer pensar en un lloc marginat, sinó més aviat en un lloc on es pot percebre l'esforç per contrarestar la suburbialització de l'entorn de les nostres ciutats.

1 - Restes d'època romana

2 - Construccions del segle XI 3 - Ampliació de la nau romànica

El conjunt edificat que avui podem veure a Sant Pau de Riu-Sec és el testimoni d'una llarga tradició d'assentament en aquest lloc. Les primeres restes (1), es remunten al segle I aC i corresponen a les estructures d'una villa romana, en ple funcionament durant el segle I aC i, segurament, encara en els posteriors.

El lloc de Riu-Sec és esmentat en la documentació des de l'any 984, però caldrà esperar al 1033 per veure aparèixer la menció a l'església de Sant Pau de Riu-Sec. El primer edifici (2) correspon a una església de planta rectangular amb accés pel costat de migdia, amb absis semi-circular, i amb una torre de campanar al costat nord. Tot sembla indicar que a l'entorn d'aquesta edificació s'estenia la necròpolis alt-medieval i algunes edificacions.

De l'any 1054 data una cata de consagració de l'església, que ens ofereix nombrosos detalls sobre el lloc, alhora que

Possiblement ja dins el segle XII té lloc una ampliació de la nau, que es perllonga cap a ponent (3), alhora que l'església és coberta amb una volta apuntada i es basteix la nova façana amb una porta d'accés.

Les darreres reformes intenses del lloc es produiran durant el segle XVIII. Es construeix un cor, es tapien i s'obren noves portes, es construeixen altars i es basteix l'edifici de la rectoria, amb la façana decorada amb senzills esgrafiats.

Ja pràcticament en desús, l'abandonament definitiu s'esdevindrà després del 1936

(Notes del full explicatiu editat per
l'Ajuntament de Sabadell

SANT NICOLAU

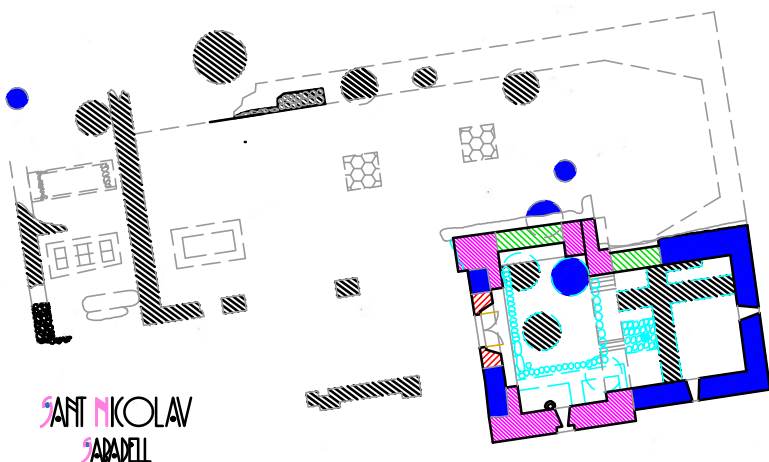
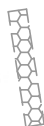
La capella de Sant Nicolau correspon a la primitiva església parroquial de Sabadell, denominada aleshores Sant Feliu d'Arraona. La primera referència documental coneguda de Sant Nicolau, correspon a la donació d'un molí situat a la parròquia de Sant Feliu d'Arraona feta l'any 1024 per un prevere anomenat Sunfred. De molt més ençà ens consta també com un tal Bernat Llonch hi fundà un benefici sota l'advocació de Sant Nicolau el 5 de febrer de 1319, fet que fou causa del nom actual de l'ermita.

S'han fet moltes conjectures sobre la forma que podia tenir l'església. Avui, després dels últims estudis realitzats quasi podem assegurar que les restes actuals corresponen a un gran santuari rectangular situat a llevant i capçat per un transsepte elevat. Ambdós elements son preromànics i corresponen a dues èpoques diferents, essent més antic el santuari. A aquest temple li faltaria ara la nau que devia estar situada a ponent i que enllaçava amb el transsepte mitjançant l'arc que encara hi ha a l'interior de l'actual façana de ponent.

Es evident que, en un moment donat, es volgué ampliar l'església per la banda nord, practicant-se una gran obertura en forma d'arc a aquesta part del transsepte (tapada ara amb una paret d'identica factura a les restants que el componen) i, iniciant-se externament, a la banda nord, un arc que ben segur no va acabar-se mai. Probablement l'auge que anava prenent l'església de Sant Salvador a Sabadell devia correspondre amb una mima de deixes a Sant Feliu que impossibilità

Més tard, en aquest lloc immediat al creuer i a l'absis per la seva banda nord, s'hi edificà la rectoria que, amb el temps, es transformà en una petita masia. Els seus propietaris obtingueren l'any 1702 el permis per reedificar l'església i obrir una porta de comunicació a la casa. Aquesta reedificació suposem que implicà la definitiva pèrdua de la nau, que ja devia estar en ruïnes, tapiant-se l'arc que la unia amb el transsepte, i es practicà l'obertura de la porta de comunicació sol·licitada, que ara encara veiem, tapiada, a la part nord de l'absis.

Notes extertes del llibre "El romànic del Vallès", de Ramon Vall i Rimblas

dibuix, jmmasague